

Oproep aan de Tweede Kamer: Veranker inclusief onderwijs wettelijk en geef dit prioriteit

Aan: Tweede Kamercommissie OCW

CC: Minister Letschert en Staatssecretaris Tielen, Barbara Janssens en Jerome Smits OCW

Geachte Kamerleden,

Het ministerie van OCW heeft eerste stappen gezet richting wetgeving voor inclusief onderwijs. Een belangrijke ontwikkeling, maar zonder politieke prioritering dreigt het te blijven bij intenties, verkenningen en fragmentarische verbeteringen.

Wij: kinder- en jongerenbehartigers en of werkzaam met de genoemde doelgroep, van verschillende achtergronden en onderwijsvormen, vragen u om werk te maken van een wettelijk verankerd inclusief onderwijssysteem, zodat ieder kind, ongeacht beperking, achtergrond of woonplaats, de ondersteuning krijgt die nodig is om mee te kunnen doen. In alle fasen van beleid rondom inclusief onderwijs wordt de stem van jongeren vaak gevraagd, maar zelden écht verankerd. Deze oproep komt dan ook rechtstreeks van jongerenorganisaties en organisaties voor onze doelgroep, die zich dagelijks inzetten voor hun achterban.

Hoewel passend onderwijs een wettelijke grondslag heeft via onder meer de WEC, biedt dit stelsel nog onvoldoende juridische garanties voor inclusieve praktijken binnen het reguliere onderwijs. De wet inclusief onderwijs vormt geen vervanging, maar een noodzakelijke versterking van het huidige systeem.

Een wet inclusief onderwijs zorgt voor de aanvullende verankering van ondersteuningsstructuren, samenwerking én keuzevrijheid binnen één systeem, in plaats van versnipperde routes. De wet inclusief onderwijs maakt het mogelijk om de fundamentele tekortkomingen in het huidige stelsel van passend onderwijs daadwerkelijk te adresseren. In plaats van een vervanging is deze wet een versterking van wat passend onderwijs zou moeten zijn: onderwijs waarin samenwerking, keuzevrijheid en ondersteuning voor alle leerlingen centraal staan.

Deze oproep wordt gedragen door vertegenwoordigers van leerlingen uit zowel regulier als gespecialiseerd onderwijs, praktijkonderwijs, thuiszitters, dagbesteding en instelling.

De doelgroep is groot met kinderen en jongeren met een beperking of ondersteuningsvraag en zo ook met zintuiglijke en communicatieve beperkingen zoals slechthorendheid, doofblindheid, taalontwikkelingsstoornissen, autisme en een communicatief meervoudige beperking.

Hoewel inclusief onderwijs nog vooral ontwikkeld wordt binnen het primair en voortgezet onderwijs, vinden wij dat de principes van inclusie ook richting mbo, hbo en wo doorvertaald moeten worden.

Waarom is dit urgent?

- Passend onderwijs schiet tekort: ondanks de wettelijke basis, krijgen veel leerlingen nog steeds niet de ondersteuning die zij nodig hebben, met name in het regulier onderwijs.
- Regionale verschillen zijn schrijnend: kansen hangen te veel af van waar je woont, ongelijkheid wordt daarmee structureel.
- Explosieve toename thuiszitters: zonder wettelijke borging blijven zij buiten beeld. Ruim 62% heeft ook autisme en is de neurodiversiteit doelgroep an sich oververtegenwoordigd. En daar is tot op heden geen aanpak voor.
- Wetsvoorstellen Maatwerk en Verzuim: zijn waardevol, maar bieden géén structurele basis voor een inclusief systeem waarin iedereen meedoet.

Wij vragen om wetgeving die in elk geval het volgende borgt:

- Toegankelijkheid van onderwijs voor álle leerlingen inclusief thuiszitters: met heldere ondersteuningsgaranties.
- Domeinspecifieke ondersteuning: zoals voor autisme, lichamelijke, communicatieve of verstandelijke beperkingen, en sociaal-emotionele problematiek, waarbij expertise en begeleiding dichtbij en toegankelijk zijn.
- Toegankelijke fysieke schoolomgevingen: inclusief gebouwonwerp, aangepaste lesmaterialen, rust- en prikkelarme ruimtes en kleinere klassen.

- Binnen OCW lopen momenteel enkele trajecten gericht op: toegankelijker leermateriaal, zoals voor taal en schrijfvaardigheid. Maar deze trajecten dekken slechts een deel van de doelgroep. Juist daarom is een wettelijk kader nodig dat alle vormen van ondersteuning en toegankelijkheid borgt, voor alle onderwijssoorten en profielen.
- Behoud van gespecialiseerd onderwijs op aparte locaties: voor wie dit nodig heeft of kiest.
- Structurele beschikbaarheid van hybride en digitaal (afstand) onderwijs: Structurele beschikbaarheid van hybride en digitaal (afstands)onderwijs, zodat ook leerlingen met een medische of psychische kwetsbaarheid volwaardig kunnen blijven leren.
- Toegang tot leerlingenvervoer: onderdeel van onderwijs maken, zonder afhankelijk te zijn van regionale willekeur.
- Professionalisering van leraren: inclusief kennis van inclusie en diversiteit zoals: kennis over de doelgroep en van verschillende manieren van informatie opnemen, te verwerken en te uiten en of hoe het weten aan te bieden.
- Juridische positie van leerlingen en ouders versterken: Versterken van de rechtspositie van leerlingen, met duidelijke afspraken, doorzettingsmacht, en waar nodig ondersteuning bij bezwaar of beroep.
- Zicht op uitvoering via landelijke monitoring: voorkomen dat wetgeving vrijblijvend blijft door structureel te toetsen op toegankelijkheid en ondersteuning.
- Internationale verplichtingen versterken deze noodzaak:

Het VN-Comité Handicap heeft Nederland in zijn recente rapport nadrukkelijk opgeroepen om inclusief onderwijs als spil van de inclusieve samenleving te versterken. Daarbij hoort niet alleen nieuwe onderwijswetgeving, maar ook de aanpassing van de Wet gelijke behandeling handicap/ chronische ziekte, waarin nu speciaal onderwijs nog is uitgezonderd. Daarnaast vraagt het VN-Comité om de Leerplichtwet te hervormen tot een Leerrechtwet. Deze internationale richtlijnen onderstrepen dat wetgeving rond inclusief onderwijs niet vrijblijvend is, maar een noodzakelijke stap richting gelijkwaardige onderwijskansen voor alle leerlingen.

Ook binnen de Nationale Strategie Handicap zou inclusief onderwijs als absolute prioriteit moeten worden opgenomen, over de domeinen OCW én VWS heen.

Ons verzoek aan de Kamer

Wij vragen u zich actief uit te spreken vóór de wettelijke verankering van inclusief onderwijs en het kabinet op te roepen om dit traject met prioriteit, een helder tijdpad en met structurele betrokkenheid van jongeren en het veld te realiseren. Deze oproep sluit aan bij de bredere wens om toegankelijkheid en ondersteuning niet langer afhankelijk te laten zijn van toeval of inzet van individuen, maar structureel, afdwingbaar en duurzaam te verankeren voor álle leerlingen. Alleen met een wettelijke verankering kunnen we voorkomen dat inclusie een vrijblijvende visie blijft in plaats van een recht. Geef inclusief onderwijs de prioriteit én structuur die het verdient.

Take care,

Elijah Delsink, voorzitter LBVSO

Mede namens;

Inge Verdaasdonk	Ouders en Onderwijs
Zita Schimmelpenninck	Jongpit
Puk Donken	Laks
Caroline Verkerk	NVA
Maartje Radstaake	ISAAC-NF
Thérèse van der Biezen	Stichting Speciaal onderwijs & expertisecentra
Stijn Deckers	Stichting Milo
Karin Jahromi	Impuls en Woortblind
Arja Boer	Accessibility, onderdeel van Bartiméus
Deborah Lauria	Iederin
Joli Luijckx	Balans
Emiel van Miltenburg	Fodok
Heleen Gorter	Stichting TOS
Karin Jahromi	Repetitio
Elif Borucu	Veilig loslaten
Maartje van Boekel	Stichting het Gehandicapte Kind

